

ראש הישיבה / **נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"**

נשמעים כצידקות "לא אוכל לעבר את פי ה'" וכדו'. בשביל גלות מי הוא באמת בלעם עלינו לדרוש את הפסוקים.

זו הדרכה שחז"ל מלמדים אותנו לא רק בלימוד תורה - שעלינו "לדרוש את המציאות" ולהעמיק מעבר למילים החיצוניות והלבושים כדי להבין באמת את מה שאנו רואים מול עינינו.

דבר זה מתאים כמובן גם לתקופת בחירות, שבה אנשים אומרים מילים יפות, אך צריך לדעת להבין מי עומד מולנו מעבר למילים וההבטחות.

ישנו דבר מדהים, שהרמב"ם בהלכות מלכים (פי"א, ה"א) מביא את המקור למלך המשיח דוקא מדבריו של בלעם. זה מראה לנו שבלעם כלל לא אמר את הדברים באופן שזה עבר דרכו, אלא הקב"ה שם את הדברים בפיו. זאת כדי שהדברים "יקבלו אישור" של נביא מאומות העולם ובכך גם האומות יכירו בצורך של עם ישראל והעולם במשיח ובגאולת ישראל. "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחד" (צפניה ג', ט').

בשביל להבין מי זה בלעם באמת עלינו לדייק בפסוקים ולדרוש אותם, כפי שחז"ל עשו, ומזה בסופו של דבר תבוא הפיכת הדברים לטובה בכך שמציאותו של בלעם תביא אותנו לביורו והעמקת האמונה, הודאה בדבר ה' והופעת המציאות האלוקית בעולם.

מתוך השיעור שהועבר ב-ז' תמוז תשפ"ב
השיעור המלא יעלה בקרוב לאתר הישיבה.

המשנה בפרקי אבות אומרת (פרק ה', משנה י"ט): "כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים, מתלמידיו של בלעם הרשע..."

לבלעם הרשע יש "בית מדרש". ה"שפת אמת" שואל (בלק, תרל"א): "מהו שם 'תלמידי בלעם'? כי מה נלמד ממנו? ומדות רעות הללו עין רעה ורוח גבוהה כו' יוכל למצוא כל שוטה בלי לימוד..."

אלא שזה אכן בית מדרש לרשעות ורוע. באופן מליצי אפשר לומר שלמדרשה של בלעם הרשע ניתן לקרוא "המדרשע". אבל זה לא היה כך. מן הסתם היה לבית המדרש הזה שם חשוב שנשמע טוב, וכנראה בכניסה היה שלט עם הכיתוב "מה טובו אהליך יעקב" וכדו'.

הגמ' (סנהדרין ק"ו ע"ב) מביאה את דברי "מר בריה דרבינא לבריה: בכולהו לא תפיש למדרש, לבר מבלעם הרשע דכמה דמשכחת ביה דרוש ביה".

מדוע דוקא אצל בלעם צריך לחפש את הרוע שלו? בלעם היה נראה כלפי חוץ אדם גדול מאוד. היו לו אנרגיות רוחניות עוצמתיות והוא עשה מופתים גדולים, וכנראה גם היה נראה כלפי חוץ צדיק. המדרש מספר על בלעם שהוא חשב על עצמו כמי שיוציא את עם ישראל ממצרים ועל ידו תינתן תורה לישראל (מדרש הגדול כ"ב, ב'). בכוחותיו הרוחניים הוא חזה שזה מה שיהיה לעם ישראל והוא חשב שהוא ראוי לעשות זאת.

מהפסוקים באופן הפשוט לא בהכרח עולה רשעותו הגדולה של בלעם, וישנם פסוקים שבאופן הראשוני אף

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרה וכרה"י

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

1. מדוע פחדו מואב מפני בני ישראל?

2. האם בלעם היה עיוור?

3. "ויחבוש את אתונו" את מי זה מזכיר? ומה ההבדל בין השניים?

חזנים כחנני הכא...

"בלעם היה בוחן ישראל מצד אמתת צורתו, אשר בו נמצאו ישראל בפעל, וזה מפני שלא היה לו קירבה וחבור לישראל. וזהו שגורם שהיה נבואת בלעם על ישראל הכל לטובה"
(מהר"ל, "נצח ישראל" פרק נ"ז)

